

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

מועד קטן - כ"ב

1. הלך הגדול שבבית לקבור המת והנשארים החלו השבעה. האם כיון שהוא הגדול מונה לעצמו כשחוזר, או שנחשב שהיה בבית כיון שהלך לצורך המת? כשחוזר בתוך ג' הימים הראשונים: הורה ר' יוחנן שמונה עמהן. כשחוזר לאחמ"כ: נאמר בברייתא שמונה לעצמו. וכן הורה רב לבני הצלופני. עוד למדנו: אמר רבא לבני מחווא, אלו שאינם מעלים המטה לארץ ישראל, כשיהפכו פניהם משער החיצון של העיר ומגרשיה יתחילו למנות שבעה.
 2. ר' שמעון אומר אפילו ביום השביעי אם הגיע מקרוב מונה עמהן, באיזה אופן אף לר' שמעון צריך למנות לעצמו? אם כבר עמדו המנחמים ביום השביעי מאצל האבלים, ונסתפק רב ענן בננערו לעמוד ולא עמדו, תיקו.
 3. הלכה כר' שמעון באבל. והלכה כרשב"ג בטריפות. לגבי איזה דין בטריפות? בני מעים שנקבו וליחה [הדבוקה לדפנות ויוצאת ע"י שדוחקים בסכין] סותמתה, הבהמה כשרה לרשב"ג. אמר אחד התלמידים: הלואי אזכה לעלות לארץ ישראל וללמוד השמועה מבעליה. כשעלה מצא את ר' אבא ושאלו האם אמר הלכה כרשב"ג בטריפות? אמר לו: אני אמרתי אין הלכה, ושוב שאלו הלכה כר' שמעון באבל? אמר לו: נחלקו בזה - לרב חסדא הלכה כר"ש. ולר' נחמן אין הלכה כר"ש. הגמרא מכריעה: אין הלכה כרשב"ג בטריפות, והלכה כר"ש באבל, שהלכה כדברי המיקל באבל.
 4. אלו חומרות החמירו חכמים בדיני קבורה ואבילות על אביו ואמו יותר מאבילות על שאר קרובים?
 - א. כל קרוביו המתים ממהר לקבורם. אביו ואמו: אם מיהר ה"ז מגונה. מלבד ער"ש ועריו"ט שאז לכבודם שימהרו לקבורם קודם השבת או החג.
 - ב. כל המתים אם רצה אינו ממעט בעסקו, על אביו ואמו חייב למעט.
 - ג. כל המתים אינו חייב לחלוץ כתף, על אביו ואמו חייב לחלוץ. ומעשה בגדול הדור אחד שמת אביו ובקש לחלוץ כתפו, ובקש גדול הדור שהיה עמו לחלוץ יחד איתו, ומשום כן נמנע הגדול האבל ולא חלץ. האבל היה ר' אחא ב"ר יעקב, ועמו היה רבי ויש הופכים השמות ולשיטתם קשה מדוע לא רצה רבי שיחלצו עמו, הרי אביו היה נשיא וכולם חייבים לחלוץ על פטירת נשיא. ונשאר קשה.
 - ד. על כל המתים מסתפר לאחר שלושים, על אביו ואמו עד שיגערו בו חבריו.
 - ה. על כל המתים נכנס לבית השמחה לאחר שלושים. על אביו ואמו רק לאחר שנים עשר חודש. רבב"ח אמר: ההיתר בכל המתים רק לשמחת מריעות שאינה שמחה כל כך, אבל בשמחת נישואין אסור, והקשו עליו מבריייתא. ואמימר שנה אחרת בשם רבב"ח: לשמחת מריעות מותר להכנס לאלתר ומדובר על סעודה שהוא חייב לפרוע לאחרים. אבל בסעודת מריעות ראשונה אסור בתוך שלושים.
 - ו. על כל המתים קורע טפח, [ויחזק דוד בגדיו ויקרעם - ואין אחיזה פחות מטפח] על אביו ואמו עד שיגלה את ליבו.
 - ז. על כל המתים קורע רק לבוש עליון, על אביו ואמו קורע אפילו עשרה חלוקין שלבוש בהם. אבל את מטפחת ראשו אי"צ לקרוע. אשה חייבת לקרוע. ולרשב"א קורעת תחילה את חלוקה התחתון משום צניעות ומחזירתו לאחוריה, וחוזרת וקורעת את העליון.
 - ח. על כל המתים אם רצה יכול להשאיר את שפת הבגד שלימה ולעשות נקב ולקרוע, על אביו ואמו צריך להבדיל הבגד מעבר לשפה. לר' יהודה כל קריעה שאינו מבדיל השפה הוא קרע של ריקנות ולא יצא יד"ח אף בשאר קרובים. וטעמו מהפסוק על אלישע "ויקרעם לשנים" לומר שנראין קרועים כשנים.
 - ט. על כל המתים לאחר שבעה שולל - תופר הבגד בתפירות גסות ורפויות. ולאחר שלושים מאחה - תופר כתיקונו. על אביו ואמו שולל לאחר שלושים, ואינו מאחה לעולם. והאשה שוללתו לאלתר אפילו בשבעה מפני כבודה.
 - י. בשם ר' יוחנן: על כל המתים רצה קורע בכלי, על אביו ואמו רק ביד.
 - יא. בשם ר' יוחנן: על כל המתים מותר לקרוע בפנים ביתו, על אביו ואמו צריך לקרוע מבחוץ לעיני העם.
- הוסיף רב חסדא 'וכן לנשיא' כל אחד קורע מבחוץ, וכן פסק לרב חנן בר אבא כשנפטר נשיא שיעמוד על מכתשת הפוכה ויראה לכולם שקורע ועוד שנינו שם: על חכם חולץ מימין, על אב"ד משמאל, ועל נשיא כאן ומכאן.